

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії
ЧНУ імені Петра Могили

Леонід КЛИМЕНКО

«24» березня 2025 року

ПРОГРАМА

**фахового заліку для здобуття ступеня магістра
зі спеціальності**

**В11.043 «Філологія (Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – німецька)»**

ЗМІСТ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	3
II. ФОРМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ	3
III. БІЛЕТИ: СТРУКТУРА БІЛЕТУ.....	4
IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	4
V. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ.....	5
VI. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	7

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою проведення фахового заліку для вступу на навчання для здобуття освітнього ступеня «магістр» галузі знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки» зі спеціальності В11 «Філологія» спеціалізації В11.043 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька» є визначення достатності фахової підготовки вступника для участі в конкурсному відборі на освітню програму «Сучасна німецькомовна комунікація і переклад - німецька мова і література та англійська мова». Іспит передбачає оцінювання рівня теоретичних знань та практичних навичок вступників відповідно до стандарту вищої освіти для бакалаврського рівня спеціальності «Філологія». Оцінювання проводиться на основі здобутих компетентностей та результатів навчання, отриманих під час попереднього навчання за спеціальністю «Філологія» або за іншою спеціальністю.

При організації і проведенні фахового заліку необхідно керуватись нормативними актами:

- Порядок прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2025 році;
- Правила прийому до Чорноморського національного університету імені Петра Могили у 2025 році;
- Положення про фахову атестаційну комісію Чорноморського національного університету імені Петра Могили;
- Програмою вступного фахового заліку для конкурсного відбору на навчання для здобуття ступеня магістра Чорноморського національного університету імені Петра Могили.
- Положення про організацію освітнього процесу в Чорноморському національному університеті імені Петра Могили.

II. ФОРМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фаховий залік зі спеціальності В11 «Філологія» спеціалізації В11.043 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька» проводиться у формі тестування відповідно Положення про організацію освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в Чорноморському національному університеті імені Петра Могили, із застосуванням електронної системи навчання «Moodle».

Пройти тестування можна за місцем перебування вступника, або у спеціально обладнаному комп'ютерному класі. Максимальний час для проведення тестування становить 60 хвилин (одну академічну годину).

У разі повітряної тривоги під час складання фахового заліку, іспит переривається, учасники можуть пройти до укриття. Якщо повітряна тривога буде короткочасною, учасники можуть продовжити складання фахового заліку.

Перелік тем для підготовки до фахового заліку зі спеціальності B11 «Філологія» спеціалізації B11.043 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька» наведено у розділі V.

III. БІЛЕТИ: СТРУКТУРА БІЛЕТУ

Вступник одержує варіант завдання, який містить 30 тестових завдань, для кожного з яких передбачено 4 варіанти відповідей.

Абітурієнту необхідно для кожного завдання знайти правильну відповідь і позначити її номер у картці відповідей у рядку, який відповідає номеру цього завдання. Кожне завдання передбачає один правильний варіант відповіді. Вступнику надається лише одна спроба для вирішення тестового завдання. У випадку, коли вступник відмовляється виконувати тестове завдання, йому виставляється оцінка 0 балів – «не зараховано». Якщо тестування перервано з технічних причин (відключення світла, відсутність або нестійкість Інтернету) вступнику за його заявою надається додаткова спроба.

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Фаховий залік є формою випробування, що передбачає визначення достатності фахової підготовки вступника для участі в конкурсному відборі на здобуття освітнього ступеня магістра. Оцінка за результатами фахового заліку є однозначною і має одну з двох можливих категорій: «зараховано» або «не зараховано».

Оцінювання фахового заліку базується на наступних критеріях:

- 1. Знання програмного матеріалу.** Вступник має продемонструвати здатність до повного та глибокого розуміння основних тем, що входять до програми фахового заліку. Потрібно показати здатність застосовувати набуті знання в контексті практичних завдань, а також здатність до аналізу, порівняння та синтезу матеріалу.
- 2. Самостійність у виконанні завдань.** Вступник має показати вміння самостійно розв'язувати поставлені завдання, демонструвати власні міркування, формулювати узагальнюючі висновки з вивченого матеріалу.

3. Точність і логічність відповідей. Відповіді мають бути чіткими, логічними та обґрунтованими, без суттєвих помилок у трактуванні понять і термінів, а також з відповідною деталізацією відповідно до складності питання.

4. Знання додаткової літератури та суміжних дисциплін. Вступник має продемонструвати знання не лише основного матеріалу, а й додаткової літератури, а також застосовувати знання з суміжних дисциплін для більш глибокого розуміння теми.

На основі оцінювання цих критеріїв фаховою атестаційною комісією буде винесена одна з двох можливих оцінок:

– **«Зараховано»** – вступник дав правильні відповіді на 30% і більше завдань та продемонстрував достатній рівень підготовки, який дає змогу брати участь у конкурсному відборі на здобуття освітнього ступеня «магістр».

– **«Не зараховано»** – вступник дав правильні відповіді менш ніж на 30% завдань і не продемонстрував достатнього рівня підготовки для участі в конкурсному відборі.

V. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

БЛОК 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ КУРС НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Теоретична граматики німецької мови. Морфологія та синтаксис; граматичні форми та категорії; парадигматика та синтагматика; історія дослідження теоретичної граматики як науки; основні ознаки граматичної будови німецької мови.

Морфологічна структура слова; внутрішня флексія та аналітичні форми; слово та словосполучка; суплетивні форми та варіанти морфем; проблема частин мови; синтаксичні функції частин мови.

Основні синтаксичні поняття та синтаксичні одиниці; слово і словосполучення як базові одиниці синтаксису; типи та класифікація словосполучень; теорія речення (речення та його моделювання, різні підходи до вивчення речення; аспекти вивчення простого речення, одно- та двоскладність німецького речення, теорія членів речення, порядок слів та рамкова конструкція); типологія складних речень (поняття складаного речення, сучасні та традиційні підходи до вивчення речення, таксономія складних речень; структура і семантика складних речень); складне синтаксичне ціле (абзац та мікротекст).

Історія німецької мови. Процес історичного розвитку німецької мови в його основних фонетичних, граматичних та лексичних закономірностях. Теорія і практика вивчення семантики форм мови та співвіднесення понятійних категорій.

Особливості розвитку сучасної німецької мови. Споріднені мови. Німецька мова – офіційна мова Германії. Літературна мова та діалекти. Сучасна реформа правопису. Вплив німецької мови на українську.

Стилістика німецької мови. Функціональні стилі німецької мови, їх класифікація. Жанрові стилі. Компоненти стилістичного значення. Стилістична забарвленість, її види. Образні засоби німецької мови. Метафора, метонімія та їх різновиди. Епітет та його види. Перифраз як описовий засіб.

Стилістично нейтральна та стилістично маркована лексика. Книжна, розмовна, просторічна лексика. Шар базової (нейтральної, загальноновживаної) лексики. Шар формальної лексики: наукові та книжкові слова, терміни, архаїзми, варваризми, поетичні слова. Питання вибору слова. Загальномовна та контекстуальна синонімія.

Лексикологія німецької мови. Словоскладання, сфера дії словоскладання, продуктивність. Слова складної морфологічної структури як результат дії різних процесів. Складні слова та їх класифікація. Скорочення, його сутність.

Поліфункціональність слова. Аспекти та типи значення слова. Словотвір. Семантичні поля. Лексико-семантичні групи. Лексична та лексико-семантична система мови. Лексичний склад мови.

Запозичення та його сутність. Поняття усталеності на нефразеологічному і фразеологічному рівнях. Фразеологічні одиниці.

БЛОК 2. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ

Основні поняття теорії перекладу Загальна, часткові та спеціальні теорії перекладу. Особливості процесу перекладу текстів різних типів і жанрів (переклад науково-технічних текстів і документації; переклад суспільно-політичних текстів переклад текстів розмовно-побутового характеру).

Проблема перекладацької адекватності та еквівалентності. Інваріант перекладу. Рангова ієрархія компонентів змісту. Поняття перекладацької адекватності та еквівалентності. Історичні концепції і універсальні моделі перекладацької еквівалентності.

Опис еквівалентності оригіналу та перекладу на різних рівнях. Опис еквівалентності оригіналу та перекладу на різних рівнях: еквівалентність на рівні мовних знаків (слів), еквівалентність на рівні висловлення, еквівалентність на рівні повідомлення, еквівалентність на рівні опису ситуації, еквівалентність мети комунікації.

Лінгвокраїнознавчі аспекти перекладу в сучасному мовознавстві. Типи розуміння культуронасичених текстів. Інтертекстуальний зв'язок в процесі перекладу. Лінгвокраїнознавчі аспекти перекладу в сучасному мовознавстві. Фактор часу в процесі перекладу.

VI. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Теоретична грамати́ка німе́цької мови

1. Белозьорова Ю.С. Теоретична грамати́ка німе́цької мови: Навчально-методичний посібник / Белозьорова Ю.С., Герасімова Г.Л., Приходько А.М. – Запоріжжя : ЗНУ, 2007. – 74 с.
2. Engel U. Deutsche Grammatik / Engel U. – 2., verbesserte Auf. – Heidelberg : Groos, 1988. – 888 S.

Історія німе́цької мови

1. Романова Н.В. Завдання і вправи до виконання практичних і самостійних модулів з курсу "Історія німе́цької мови" / Методичний посібник. – Херсон: ХДУ, 2006. – 56 с.
2. Schmidt W. Geschichte der deutschen Sprache. Ein Lehrbuch für das germanistische Studium. – Stuttgart: S. Hirzel Verl., 2004. – 410 S.

Стилістика німе́цької мови

1. Тимченко Є. П. Порівняльна стилістика німе́цької та української мов. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 238 с.
2. Fleischer W., Michel G., Starke G. Stilistik der deutschen Gegenwartssprache. – 2.A. – Frankfurt/Main: Peter Lang, 1996. – 341 s.

Лексиколо́гія німе́цької мови

1. Гінка Б.І. Лексиколо́гія німе́цької мови: лекції та семінари. – Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2010. – 416с.
2. Heusinger S. Die Lexik der deutschen Gegenwartssprache. Eine Einführung. – München: Fink, 2004. – 303 S.
3. Oguy O.D. Lexikologie der deutschen Sprache. – Winnyts'a: Nowa knyha, 2003. – 416 с.

Теорія та практика перекладу

1. Кияк Т. Р, Науменко А. М, Огуй О. В. Теорія і практика перекладу. – К.: Юніверс, 2003. – 280 с.
2. В. В. Коптилов. Теорія і практика перекладу. – К.: Юніверс, 2003. – 280 с. 3. С. В. Синегуб.: Методичні рекомендації з аспектного перекладу. – Київ: МІЛП, 2000. – 50 с.
4. Kautz Ulrich. Das Handbuch Didaktik des Übersetzens und Dolmetschens. – München: Iudicium, 2002.- 235S.
5. W. Koller: Einführung in die Übersetzungswissenschaft. 8. neubearbeitete Auflage. – Heidelberg: 2011. – 349 S.

Програма розглянута та затверджена на засіданні приймальної комісії університету (протокол № 3 від «24» березня 2025 року).

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Любов ШМУЛЯ